

Stemvoering

De essentie

Doel van de klassieke stemvoering is de middenstemmen zo weinig mogelijk te laten bewegen, zo volledig mogelijke akkoorden te krijgen, leidtonen zoveel mogelijk te laten oplossen, en octaaf- en kwintparallellen te vermijden. Daardoor wordt het rijk, zuiver en uitvoerbaar.

Omkeringen

Drieklanken: grondligging; 6 (3 in bas); 6/4 (5 in bas)

Vierklanken: grondligging; kwint-sext-ligging (6/5, dus tert in bas); terts-kwart (4/3, dus kwint in bas); sekundeligging (2, dus septiem in bas).

Bewegingssoorten

Gelijke beweging, *parallele* beweging (intervallen blijven gelijk), *tegenbeweging*, *zijdelingse* beweging. Tegenbeweging voorkomt parallellen, is zeer sterk.

Parallellen

Reine kwint- en octaafparallellen zijn vooral storend in eenvoudige samenklanken. Door de versmelting gaat de individualiteit van de stemmen verloren. Ook storend is de zogenaamde *bedekte parallel*: een reine kwint tussen de *buitenstemmen* die in *gelijke beweging* bereikt wordt.

Verdubbelingen

Bij omkeringen van drieklanken verdubbel je het liefst de hoofdtonen: de 1^e, 4^e en 5^e toon uit de toonsoort. In de praktijk komt dit neer op het volgende:

- In grondliggingen verdubbel je de grondtoon.
- In een akkoord in 6-ligging kun je de grondtoon *en* de kwint verdubbelen.
- Akkoorden in 6/4 ligging hebben vaak een doorgaande dan wel voorhoudende functie. In alle gevallen moet je de *bastoon* verdubbelen (= de kwint van het akkoord). In I⁶₄ – V is dat de grondtoon van V.

Leidtoon

Moet in principe stijgend oplossen.

Echter: als de leidtoon in de middenstem ligt mag deze *afspringen* naar de kwint.

Septiem

Moet dalend oplossen.

Kwint

Verplicht in slotakkoorden. In septiemakkoorden is de kwint niet verplicht.

Een akkoord zonder kwint noemen we *onvolledig*.

(Tussen)dominanten

De septiem is in (tussen-)dominantakkoorden niet verplicht!

Wetmatigheden

Als je de regels goed toepast ontstaat er vaak een afwisseling van volledige en onvolledige akkoorden.

Voiceleading

The essence

The goal of classical voice leading is minimal motion of the middle voices, to create complete chords as much as possible, resolve leading tones, and avoid parallel fifths and octaves. This results in a rich and powerful sound, good intonation and performability.

Inversions

Triads: root position, 6 (third in bass); 6/4 (fifth in bass).

Seventh chords: root position; fifth-sixth position (6/5, so third in bass); third-fourth position (4/3, so fifth in bass); and second position (2, so seventh in bass).

Motion types

Equal motion, *parallel* motion (intervals stay the same), *counter* motion, *oblique* motion. Counter motion prevents parallels, is extremely powerful.

Parallels

Parallel perfect fifths and octaves are undesirable in simple harmonic fabrics. They blend so well that the individuality of the voices is lost.

Also disturbing is the *hidden parallel*: a perfect fifth between the outer voices (soprano & bass) reached in *equal motion*.

Doubling

In inversions of triads doubling of the *main tones* is preferred: the 1st, 4th of 5th from the *key*. In practice this means that:

- In root positions you can double the root
- In a triad in 6-position you can double the root or the fifth.
- Chords in 6/4 position usually function as a passing chord or carry suspensions (like in the $I_4^6 - V$ construction). In all cases you have to double the bass note (the 5th of the chord). In $I_4^6 - V$ that is the root of V.

Leading tone

Must resolve upward.

However: when the leading tone is in the middle voices it may fall to the fifth of the resolution chord.

Seventh

Must resolve downward.

Fifth

Obligatory in final chords. In seventh chords the 5th is not required.

A chord without a 5th is called *incomplete*.

(Secondary) dominants

The seventh of a (secondary) dominant is optional, the chord can do without!

Experience fact

If you apply the rules properly, incomplete and complete chords often alternate.

Classical voice leading exercises

1 I VI IV II V V7 I

4/4

2 I IV IVmd I

4/4

3 I VI IV II I6/4 V7 I

4/4

4 I IV VV V7 I IV6/4 I

4/4

5 I V6/4 I6 IV I6/4 V7 I

4/4

6 I III VI V7/V II^m7 V7 I

7 I VII VI IV VII7 VII/I I

8 I I² V7/V II^m7 V7 I

9 I V6 VI V IV V7 I

10 I VI II V7 VI V7 I

11 I VIm7 SubV/V V7 IV V7 I

12 \emptyset V/VI VIm7 V/V IIm7 V7 I

13 I I6 IV IV6 I6/4 V I

14 I V/VI V/V V7sus V7 I

15 I V VI I6 IV V I

16 I IV V/III III II V I

17 I V6/4 I6 IV I6/4 V7 I

18 I II III IV V7 IV I

19 V6 VII IV6 VI V I

20 I6 IV VII/V I6/4 V7 I